

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0523U100237

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-11-2023

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Курганова Олена Юріївна

2. Olena Y. Kurganova

Кваліфікація: к.філол.н.

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Шифр наукової спеціальності: 27.00.03

Назва наукової спеціальності: Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 14-12-2023

Спеціальність за освітою: філологія

Місце роботи здобувача: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Код за ЄДРПОУ: 05417058

Місцезнаходження: проспект Голосіївський, буд. 3, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.165.01

Повне найменування юридичної особи: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Код за ЄДРПОУ: 05417058

Місцезнаходження: проспект Голосіївський, буд. 3, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Код за ЄДРПОУ: 05417058

Місцезнаходження: проспект Голосіївський, буд. 3, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 19.51.45, 19.51.09

Тема дисертації:

1. Від образу до художньої структури. Стиль бароко в українській богослужбовій книзі XVII–XVIII ст.
2. From image to artistic structure. Baroque style in Ukrainian church book from the 17th to 18th centuries

Реферат:

1. У дослідженні, на основі аналізу великого масиву стародрукованих джерел, уперше розкрито особливості впливу стилю бароко на редакційно-видавниче оформлення української богослужбової книги XVII–XVIII ст. Розроблено комплексний підхід до розгляду книги як продукту поліграфічного мистецтва, редакційно-видавничі особливості якого є відображенням естетичного смаку своєї епохи. Обумовленість елементів художнього оформлення богослужбової книги XVII–XVIII ст. її змістовими особливостями досліджено в контексті впливу стилю бароко. Просопографічний аналіз присвят, передмов та післямов до українських богослужбових видань дозволив виокремити натхненні бароковим світоглядом ціннісні орієнтири видавців богослужбової книги. Особливості впливу стилю бароко розглянуто в межах окремих тематично-функціональних груп української богослужбової книги – книг, що забезпечують річний, тижневий та денний

цикл богослужінь. Виділено феномен емблематичної поезії та його місце в загальній системі художнього оформлення богослужбової книги доби Бароко. Встановлено, що розвиток впливу стилю бароко на українську богослужбову книгу відбувався поетапно. Протягом першої половини XVII ст., паралельно із формальним посиленням декоративності елементів художнього оформлення видання за допомогою орнаменту та багатокомпонентних символіко-алегоричних композицій, у текстах присвят та передмов сформувалася риторична традиція узагальнення змісту книги засобами метафоричної образності. Зі середини XVII ст. редакційно-видавниче оформлення більшості українських богослужбових видань виразно демонструє прийом метафоризації книги як у графічній, так і у вербальній площині художньої структури. У XVIII ст. художнє оформлення богослужбової книги збагатилося різноманітними графічними метафорами змісту видання, втіленими в сторінкових мідеритах.

2. On the basis of an analysis of early printed sources, the dissertation for the first time reveals the peculiarities of the influence of the baroque style on the editorial design and art decoration of Ukrainian church books of the 17th and 18th centuries. The complex approach to studying the book as a polygraphic work of art whose editorial and publishing characteristics reflect the aesthetic preferences of its era is developed. In the context of baroque style influence, the relationship between the elements of pictorial decoration and the textual content of 17th- and 18th-century church books is reconsidered. The baroque-influenced value orientations of church book publishers were identified through the prosopographic analysis of dedications, prefaces, and afterwords to Ukrainian church editions. The features of baroque style are revised in the boundaries of separate thematic and functional groups of Ukrainian church books, which provide a year, week, and day cycle of church services. The phenomenon of emblematic poetry and its function within the general system of art decoration in church books from the Baroque period are revised. The influence of baroque style on the Ukrainian church book is characterized as a gradual development. During the first quarter of the 17th century, the formal enhancement of the decorativeness of elements of art decoration by ornaments and multicomponent symbolic and allegoric compositions occurred simultaneously with the development of the rhetorical tradition of summarizing the content of a book using metaphorical images in the dedications and prefaces to these books. Beginning in the middle of the 17th century, the editorial and publishing decoration of the vast majority of Ukrainian church editions developed the graphic and verbal metaphorical nomination of the book. During the 18th century, leaf copper engravings depicting various graphic metaphors of book content enriched the artistic decoration of church books.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Курганова О. Від образу до художньої структури: Стиль бароко в українській богослужбовій книзі кінця XVI–XVIII ст. / Олена Курганова; відп. ред. Г. І. Ковальчук ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2023. – 358 с.
- Курганова О. Стиль бароко в українських стародруках / Курганова Олена Юріївна // З історії книжкової культури в Україні: дослідження ретроспективних книжкових, образотворчих, музичних видань та історичних колекцій з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / наук. ред. Г. І. Ковальчук ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ : Академперіодика, 2021. – С. 197–215.

- Курганова О. Українські барокові видання XVII ст. у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / О. Ю. Курганова // Рукописна та книжкова спадщина України. – 2014. – Вип. 18. – С. 81–90.
- Курганова О. Художня структура українських видань доби бароко / О. Ю. Курганова // Рукописна та книжкова спадщина України. – 2015. – Вип. 19. – С. 146–157.
- Курганова О. Барокова поезія на сторінках українських стародруків як об'єкт науково-бібліографічного обліку / Олена Курганова // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2016. – Вип. 44. – С. 316–328.
- Курганова О. Поетична молитва як «текст у тексті» в українських кириличних виданнях доби Бароко / О. Ю. Курганова // Рукописна та книжкова спадщина України. – Київ, 2016. – Вип. 20. – С. 90–101.
- Курганова О. Вербалізація іконописних образів у віршах з українських кириличних стародруків / О. Ю. Курганова // Рукописна та книжкова спадщина України. – 2017. – Вип. 21. – С. 48–60.
- Курганова О. Українська геральдична поезія у кириличних виданнях із фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / Олена Курганова // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2017. – Вип. 47. – С. 146–162.
- Курганова О. Інноваційні форми підготовки наукових каталогів стародруків на прикладі проекту «Поезія в українських стародруках» / Олена Юріївна Курганова // Рукописна та книжкова спадщина України. – 2018. – Вип. 22. – С. 556–567.
- Курганова О. Взаємодія вербального та графічного образу в художньому оформленні видань акафістів XVII–XVIII ст. друкарні Києво-Печерської лаври / Олена Курганова // Текст і образ. Актуальні проблеми історії мистецтва. – 2018. – № 2 (6). – С. 5–18.
- Курганова О. Українська дескриптивна поезія у кириличних виданнях XVII–XVIII ст. із фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / Олена Курганова // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2019. – Вип. 51. – С. 91–107.
- Курганова О. Присвяти, передмови та післямови до українських кириличних стародруків: проблеми та перспективи науково-бібліографічного обліку / Курганова Олена Юріївна // Бібліотечний Меркурій. – 2019. – № 2 (22). – С. 94–108.
- Курганова О. Метафоричний образ богослужбової книги в українській книжковій культурі доби Бароко / Олена Юріївна Курганова // Рукописна та книжкова спадщина України. – 2019. – Вип. 23. – С. 103–116.
- Курганова Е. Историография проблемы влияния стиля барокко на украинскую книжную культуру XVII–XVIII вв. в современных книговедческих исследованиях / Е. Курганова // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития. – 2019. – Вип. 17. – С. 149–169.
- Курганова О. Розробка концепту «українське літературне бароко» як не(до)оцінена сторінка наукової біографії С. І. Маслова / Олена Юріївна Курганова // Українська біографістика. – 2019. – Вип. 18. – С. 269–280.
- Курганова О. Візуалізація метафори «богослужбового року» в художньому оформленні видання «Вінець Христов» Антонія Радивиловського / Олена Юріївна Курганова // Рукописна та книжкова спадщина України. – 2020. – Вип. 25. – С. 69–81.
- Курганова О. Постаті українських меценатів очима видавців богослужбової книги / Олена Юріївна Курганова // Українська біографістика. – 2021. – Вип. 21. – С. 295–308.
- Курганова О. Присвяти до богослужбових видань XVII – початку XVIII ст. в літературі та книжковій культурі доби Бароко / Олена Курганова // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2022. – Вип. 63. – С. 277–289.
- Kurhanova O. The prosopographic portrait of the Ukrainian editor in forewords and dedications to church books of the 17–18th centuries / Olena Kurhanova // Український історичний журнал. – 2023. – Число 1. – С. 162–179.

- Курганова О. Маркери стилю бароко в графіці української богослужбової книги XVII–XVIII ст. / Олена Курганова // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2023. – Вип. 67. – С. 360–370.
- Курганова Е. Актуализация поэзии из кириллических старопечатных изданий в библиографических и книговедческих исследованиях XIX–XX вв. / Елена Курганова // Беларуская кніга ў кантэксце сусветнай кніжнай культуры. Вип. 7. Нараджэнне кнігазнаўчай думкі і паўстанне навукі пра кнігу : vitae parallelae : зб. навук. прац, прысвеч. 500-годдзю беларускага кнігадрукавання. – Мінск : БДУКМ, 2017. – С. 263–284.
- Курганова Е. Типологические аналоги художественных инноваций Франциска Скорины в украинской старопечатной книге / Елена Курганова // Здабыткі: дакументальныя помнікі на Беларусі / Нацыянальная бібліятэка Беларусі. – Мінск, 2020. – Вип. 23. – С. 214–224.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0113U000497, 0116U000059, 0115U006868, 0119U100216, 0122U000433

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ковальчук Галина Іванівна
2. Halyna I. Kovalchuk

Кваліфікація: д.і.н., професор

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Код за ЄДРПОУ: 05417058

Місцезнаходження: проспект Голосіївський, буд. 3, Київ, 03039, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яременко Максим Васильович
2. Maksym Iaremenko

Кваліфікація: д. і. н., доц.

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Киево-Могилянська академія"

Код за ЄДРПОУ: 16459396

Місцезнаходження: вул. Г. Сковороди, буд. 2, Київ, 04070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кагамлик Світлана Романівна

2. Svitlana R. Kahamlyk

Кваліфікація: д. і. н., с.н.с.

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мицик Юрій Андрійович

2. Yuri A. Mytsyk

Кваліфікація: д.і.н., професор

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут української археографії та джерелознавства імені М. Грушевського Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 16292950

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Академічний

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Дубровіна Любов Андріївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Дубровіна Любов Андріївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Удовик В. М.

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна